

เอกสารประกอบการเรียนรู้

เนื้อหา : ทบทวนบทเรียนการเรียนรู้ช่วงภาคเรียนฤดูร้อน

วิชา ภาษาไทย ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

1. ท 1.1 ป6/9 มีมารยาทในการอ่าน
2. ท 1.1 ป6/8 อ่านหนังสือตามความสนใจและอธิบายคุณค่าที่ได้รับ
3. ท 4.1 ป6/1 วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

จุดประสงค์การเรียนรู้สู่ตัวชี้วัด

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

หน่วยที่ 1 คำสื่อสารอ่านและเขียน

ใบความรู้

คำในภาษาไทยแบ่งเป็น 7 ชนิด ซึ่งแต่ละชนิดมีหน้าที่แตกต่างกันไป เช่น เป็นประธานของประโยค เป็นกริยา เป็นกรรม หรือเป็นส่วนขยาย คือ

1. คำนาม
2. คำสรรพนาม
3. คำกริยา
4. คำวิเศษณ์
5. คำอุทาน
6. คำสันธาน
7. คำบุพบท

1. **คำนาม** คือ คำที่ใช้เรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ แบ่งเป็น 5 ชนิด คือ

1.1 สามานยนาม คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อโดยทั่วไป เช่น คน นก ม้า เรือ รถ

1.2 วิสามานยนาม คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะ เช่น กรุงเทพฯ โรงพยาบาลศิริราช จังหวัดระยอง

1.3 สมุหนาม คือ คำนามที่ใช้เป็นชื่อ หมวด หมู่ กอง คณะ เพื่อให้รวมกันเป็น หมวด หมู่ กอง คณะ กอง ผุ่ง ไชลง รัฐบาล บริษัท

1.4 ลักษณะนาม คือ คำนามที่ใช้บอกลักษณะของนาม เพื่อให้รู้สัดส่วนรูปพรรณสัณฐาน ของคำนามนั้น ๆ เช่น กิ่ง ขอน ปาก ฉับบิ พระองค์ บาน วง ปั้น เล้า ฯลฯ

1.5 อาการนาม คือ คำนามซึ่งเกิดจากคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ มีคำ การ และความ นำหน้า เช่น การ เดิน การเล่น ความเจริญ ความตาย ความรู้ ความดี ความเร็ว

หน้าที่ของคำนาม

1. ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค
2. ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค
3. ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำนามอื่น
4. ทำหน้าที่ขยายคำกริยา
5. ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยาบางคำ
6. ทำหน้าที่ตามหลังบุพบท เพื่อทำหน้าที่บอกสถานที่หรือขยายกริยาให้มีเนื้อความบอกสถานที่ชัดเจนขึ้น
7. ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน

2. **คำสันธาน** คือ คำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำกับคำ ประโยคกับประโยค ข้อความกับข้อความ เพื่อแสดงความคล้อยตาม ความขัดแย้งเหตุผล หรือเชื่อมความให้สละสลวย แบ่งเป็น 3 ประการ

3.1 เชื่อมคำต่อคำ

3.2 เชื่อมประโยคต่อประโยค

3.3 เชื่อมความต่อความ

ชนิดของคำสันธาน มี 8 ชนิด

1) เชื่อมความคล้อยตามกัน ได้แก่ เช่นว่า คือ กับ และ จึง ครั้น...จึง

2) เชื่อมความแย้งกัน ได้แก่ แต่ แต่ทว่า แม้ ก็ กว่า...ก็ แม้...ก็

3) เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้แก่ ด้วย เพราะ จึง เพราะฉะนั้น ฯลฯ

4) เชื่อมความที่เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ หรือ มิฉะนั้น ไม่เช่นนั้น

5) เชื่อมความที่ต่างต่อนกัน ได้แก่ ฝ่าย ส่วน หนึ่ง

6) เชื่อมความเปรียบเทียบ ได้แก่ ดุจ ประหนึ่งว่า คล้าย เหมือน ฯลฯ

- 7) เชื่อมความแบ่งรับแบ่งสู้ได้แก่ ถ้า แม้ว่า ต่างว่า สมมติว่า
- 8) เชื่อมความให้สละสลวยได้แก่ อย่างไรก็ตาม สุดท้ายว่า ทำไมกับ

หน้าที่ของคำสันธาน

1. เชื่อมคำกับคำ
  - ผักกาดและหัวหอมเป็นพืชสวนครัว
  - เธอชอบสีแดงหรือสีส้ม
2. เชื่อมข้อความกับข้อความ
  - การส่งเสียงดังในห้องสมุดเป็นการกระทำที่ไม่ดีรบกวนผู้อื่นเพราะฉะนั้นจึงต้องมีกฎหมายห้ามส่งเสียงดังติดประกาศไว้
  - คนเราต้องการอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคด้วยเหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อให้ได้เงินมาซื้อสิ่งจำเป็นเหล่านี้
3. เชื่อมประโยคกับประโยค
  - พี่เป็นคนขยันแต่ห้องเกียจคร้านมาก
  - เราวางแผนแผ่นดินไทยอันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเรา
4. เชื่อมความให้สละสลวย
  - คนเราก็ต้องมีผิดพลาดกันบ้างเป็นธรรมดา
  - ฉันทก็เป็นคนจริงคนหนึ่งเหมือนกัน

ข้อสังเกต

1. คำสันธานบางคำใช้เข้าคู่กัน เช่น ไม่...ก็ , กว่า...ก็ , เพราะ...จึง , ถึง...ก็ , แม้...ก็ เป็นต้น
2. คำสันธานอาจอยู่ในตำแหน่งต่างๆในประโยคก็ได้ เช่น
  - อยู่ระหว่างคำ : อีฟชอบสีม่วงและสีขาว
  - อยู่หลังคำ : คนที่ดี สัตว์ที่ดี รักชีวิตด้วยกันทั้งนั้น
  - อยู่คร่อมคำ : ถึงเป็นเพื่อนก็อย่าวางใจ
  - อยู่ระหว่างประโยค : คุณจะได้มีน้ำส้มหรือดื่มนม
  - อยู่หลังประโยค : เราจะทำบุญก็ตาม บาปก็ตาม ควรคิดถึงผลกรรม
  - อยู่คร่อมประโยค : แม้เต้จะกินมากแต่เต้ก็ไม่อ้วน
3. ประโยคที่มีคำสันธานนั้นจะแยกออกเป็นประโยคย่อยได้ตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป
4. คำบางคำเป็นได้ทั้งคำสันธานและคำบุพบท เช่น คำว่า “เมื่อ” ให้พิจารณาว่าถ้าสามารถแยกเป็น 2 ประโยคได้ก็เป็นคำสันธาน เช่น “เมื่อ 16 นาฬิกา อาร์ทได้ออกจากโรงเรียนไปแล้ว” (เป็นคำบุพบท) “เมื่อเราได้ยินเสียงระฆัง หมวยได้ออกจากโรงเรียนไปแล้ว” (เป็นคำสันธาน)

เป็นต้น

5. คำว่า “ให้” เมื่อนำมาใช้เชื่อมประโยคก็จัดเป็นคำสันธาน เช่น “เขาทำท่าตลกให้ได้ก็หยุดร้องไห้” เป็นต้น

6. คำว่า “ว่า” เมื่อนำมาใช้เชื่อมระหว่างประโยคก็จัดเป็นคำสันธาน เช่น “หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่ามี การกวาดล้างพวกมิชชันนารีครั้งใหญ่” เป็นต้น

7. คำประพันธ์สรรพนามหรือคำสรรพนามเชื่อมประโยค คือ คำว่า “ผู้ ที่ ซึ่ง อัน” จัดเป็นคำสันธาน ด้วย

- สตรีผู้มีความงามย่อมเป็นที่สนใจของคนทั่วไป
- คนที่กำลังเล่นกีตาร์นั้นเป็นพี่ชายของวี
- ฝ้ายอยู่ในตลาดซึ่งมีคนพลุกพล่าน

หมายเหตุ เอกสารและแบบฝึกหัดต่างๆ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ของผู้เรียน

ใบกิจกรรมที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำ

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้แล้วนำไปแต่งประโยค พร้อมบอกหน้าที่ของคำ

แม่

บ้าน

แกงส้ม

สุนัข

หนังสือ

มานี้

โรงเรียน

กระดุก

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียน อ่านคำลักษณะนามที่กำหนดให้ในข้อ 1 – 10 แล้วนำ ไปแต่งประโยคในตารางให้ถูกต้อง คำละ ๑ ประโยค ข้อละ ๑ คะแนน

คำที่กำหนดให้	ประโยคที่แต่ง
ตัวอย่าง ลำ	เครื่องบินลำนี้บินไปประเทศอเมริกา
๑. เส้น	
๒. ผืน	
๓. กู่	
๔. เครื่อง	
๕. บาท	
๖. เชือก	
๗. จุก	
๘. รูป	
๙. โหล	
๑๐. หลัง	

คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

ทำได้.....คะแนน

ใบกิจกรรมที่ 3

คำสั่ง ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเติมคำสันธานในช่องว่างและบอกชนิดของคำสันธานให้ถูกต้อง

ข้อความ	ชนิดของคำสันธาน
1. _____ เขามีความสุข นั่น _____ ยินดีด้วย	
2. ลูกอยากไปเที่ยวทะเล _____ น้ำตก	
3. _____ รินตั้งใจเรียน เธอ _____ สอบได้	
4. เขา ขับรถเร็ว _____ ฝนยัง ตกอยู่	
5. _____ เธอจะมาถึง เขา _____ ไปแล้ว	
6. ลูกต้องกินข้าวก่อน _____ แม่จะไม่ให้กินขนม	
7. เธอ _____ เขาจะแต่งงานกันเร็วๆ นี้	
8. _____ รถไฟฟ้ามาจอด เขา _____ รีบขึ้นรถ	
9. นื่องๆ ของฉันน่ารัก _____ ซนมาก	
10. วันนี้อากาศหนาว _____ เธอต้องสวมเสื้อกันหนาว	

คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน

ทำได้.....คะแนน

ใบกิจกรรมที่ 4

เขียนสรุปใจความสำคัญ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านนิทานแล้วเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

เรื่อง “เด็กชายผู้แข็งแรง”

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเด็กคนหนึ่งชื่อ ลิฟท์ ลิฟท์เป็นเด็กขยัน เขาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่มีชื่อว่า หมู่บ้านปริศนา ที่มีทั้งพ่อมดและแม่มดอยู่ ซึ่งทุกคนในหมู่บ้านอาจใช้เวทมนตร์ ทำให้เด็กน้อยและเหล่าพ่อมด แม่มดไม่แข็งแรง เพราะไม่ได้ออกกำลังกาย วันหนึ่งลิฟท์รู้สึกหิว เขาเห็นลูกแอปเปิ้ลบนต้นไม้แต่เขายังใช้เวทมนตร์ไม่ดีพอ เขาจึงปีนเก็บต้นไม้แอปเปิ้ลที่อยู่ในวัง เมื่อทหารพ่อมดเห็นเข้าจึงถูกทำคทขที่ไม่ใช่เวทมนตร์ และปีนเข้ามาเพื่อขโมยของ ลิฟท์รู้สึกเบื่อหน่ายการใช้เวทมนตร์ เขาจึงไปบึงแห่งทุ่งปริศนา แล้วนั่งคิดว่า ทำอย่างไรจึงจะออกไปจากหมู่บ้านแห่งนี้ได้ ในเวลานั้นเอง สายน้ำก็เริ่มเปลี่ยนเป็นสีเขียวและดูเด็กน้อยลิฟท์เข้าไป ลิฟท์ฟื้นขึ้นมาในถ้ำแห่งหนึ่ง ซึ่งมีแสงลอดออกมาจากปากถ้ำ เขารู้สึกแสบตามาก ในเวลานั้นเอง เด็กน้อยลิฟท์ได้เห็นสิ่งที่เขาไม่เคยได้เห็น นั่นก็คือ การออกกำลังกาย ลิฟท์จึงเข้าไปในเมืองแห่งนั้น ชาวเมืองเห็นลิฟท์มีท่าทางไม่แข็งแรง จึงชักชวนให้ลิฟท์ออกกำลังกาย ลิฟท์รู้สึกสนุก และรู้สึกว่าเขามีร่างกายแข็งแรงขึ้น ชาวเมืองจึงตั้งชื่อให้เด็กชายลิฟท์ใหม่ว่า “เดอะสตรองบอย” (The Strong Boy) ซึ่งมีความหมายว่าเด็กชายผู้แข็งแรง

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คะแนนที่ได้ .....คะแนน